

Komu, I. & Pöllänen, S. (toim.) 2014. Kynnykset sileiksi – tavoitteena esteettömät mielenterveys- ja päihdepalvelut. Helsinki: Sininauhaliitto.

Miten päihde- ja mielenterveyspalveluissa kohdataan erilaiset vammaiset ja eri-ikäiset ihmiset?

Tutkimuksien mukaan vammaiset ja/tai ikääntyneet ihmiset eivät välttämättä saa heille perustuslain mukaan kuuluvia palveluja, tietoa, tukea ja apua, vaikka meillä kaikilla on psyykkisen tuen ja avun tarvetta. Vammaisuus, heikko kielitaito, ilmaisun vaikeus tai ikääntyminen eivät saa olla mielenterveys- tai päihdepalvelujen saamisen esteenä. Vammais-, päihde- ja mielenterveysalan asiantuntijoiden tehostettua yhteistyötä ja asiantuntijavaihtoa tarvitaan esteettömien palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Artikkelikokoelma pohtii esteettömyyttä, vammaispolitiikkaa, lainsäädäntöä, palveluiden tuottamista ja kehittämistä. Tekstiä elävöittää kolme sarjakuvatarinaa toipumisesta. Mukana on myös tutkimus vammaisten henkilöiden alkoholinkäytöstä ja koetusta hyvinvoinnista. Kirjan punainen lanka on ihmisen, jolla voi olla ruumiin tai mielen vamma, kohtaaminen. Painotus on kognitiivisen lähestymistavan soveltamisessa esimerkkeinä laaja-alaisista oppimisvaikeuksista kärsivät tai kehitysvammaiset ja Kuurojen Palvelusäätiön hyväksymis- ja omistautumisterapia. Vertaisryhmätyöskentelystä, kotona toteutettavasta päihdekuntoutuksesta ja päihdetyön ammatillisuudesta on omat mielenkiintoiset lukunsa. Lopuksi pohditaan Uusimaa 2040 vuoteen ulottuvaa ohjelmaa Toimiva arki kaikille.

Palveluiden tulee olla yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla – tämä vaatii joskus, mutta ei aina – erityisiä esteettömyysratkaisuja. Asenteet voivat kuitenkin olla kynnyksiä korkeampia esteitä. Esteettömyys tarkoittaa asiakkaan erityistarpeiden huomioon ottamista, jotka voivat nousta esimerkiksi heikosta kielitaidosta/ ilmaisuvaikeudesta, liikuntarajoitteista, näkö- tai kuulovammasta, ymmärtämisen vaikeuksista tai ikääntymisestä. Useimmiten erityistarpeet ovat ratkaistavissa hyvällä tahdolla, viitseliäisyydellä ja kekseliäisyydellä – ja kyvyllä soveltaa menetelmiä ihmisen mukaan. Yleensä kannattaa kysyä asiakkaan ja hänen läheistensä tarpeita ja toiveita.

Sininauhaliiton Emppa sivuilla www.emppa.fi on esteettömien hoitopaikkojen tietokanta työn tueksi kohdassa, josta voi etsiä päihdekuntoutuspaikkoja esimerkiksi paikkakunnan tai asiakkaan palvelutarpeen mukaan. Sivusto on tarkoitettu asiakkaille ja ammattilaisille, jotka toimivat palvelun tuottamisen tai kehittämisen tehtävissä. Empan tavoite on edistää mielenterveys- ja päihdepalvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta, järjestää koulutusta, tuottaa selkokielistä tukiaineistoa ja koordinoita Emppa -

kehittämisverkostoa. Verkostoon kuuluu 20 eri järjestötoimijaa vammais-, päihde- ja mielenterveystyön alalta.